

вими фондами".

1. Андрущенко В.Л., Данілов О.Д. Податкові системи зарубіжних країн. – К.: Комп'ютер-прес, 2004. – 300 с.

2. Грушко В.І., Кошембар Л.О. Інструменти податкового регулювання інвестиційної активності // Фінанси України. – 2008. – №2. – С.89-97.

3. Загорський В. Податки для конкурентоспроможної економіки // Дзеркало тижня. – 2006. – №17 (596).

4. Зятковський В.І. Неоподатковані резервні фонди інвестиційного призначення в системі прибуткового оподаткування юридичних осіб // Фінанси України. – 2008. – №4. – С.38-44.

5. Луніна І.О. Оподаткування як чинник впливу на конкурентоспроможність // Конкурентоспроможність економіки України, стан і перспективи підвищення / За ред. д-ра екон. наук І.В.Крюкової. – К.: Основа, 2007. – С.337-357.

6. Соколовська А.М., Єфименко Т.І., Луніна І.О. та ін. Система податкових пільг в Україні в контексті європейського досвіду. – К.: НДФІ, 2006. – 320 с.

7. Чуницька І.І. Податкові важелі формування фінансового потенціалу держави // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – №9. – С.197-206.

Отримано 30.03.2009

УДК 657.15

Ю.А.ХАРЧЕНКО, канд. техн. наук

Полтавський національний технічний університет ім. Юрія Кондратюка

ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

З метою підвищення інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання, зокрема підприємств житлово-комунального господарства (ЖКГ), виконано дослідження діючих підходів до формування фінансової звітності. Розглядаються можливі шляхи переходу до складання фінансової звітності згідно вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) для підвищення прозорості діяльності підприємства й покращення якості управлінської інформації.

Розвиток ринкового середовища в Україні, створення підприємств різноманітних форм власності потребують суттєвих змін у визначенні й відображенні фінансових результатів їх діяльності. Сьогодні актуальним є формування інвестиційної політики, яка спрямована на технічне й технологічне переозброєння промислових підприємств, зокрема в галузі ЖКГ. Постійні зміни й недосконалість законодавства України, методика формування тарифів, величезні суми кредиторської і дебіторської заборгованостей формують негативне ставлення до галузі в цілому. Особливий статус ЖКГ пов'язаний з монопольним становищем на ринку послуг, соціальною значущістю, територіальним відокремленням окремих підприємств потребує використання всіх можливих ринкових важелів впливу. Одним із шляхів поліпшення інвестиційної привабливості підприємств є перехід всіх суб'єктів господарю-

вання на принципи і методи МСФЗ. Це передбачено програмою реформування бухгалтерського обліку, яка була затверджена Кабміном України 28.10.1998 р.

За умови дотримання принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності згідно [1] можна отримати достовірну фінансову звітність, зокрема: пріоритетність оцінки активів за їх фактичною собівартістю; відповідність доходів і витрат; відображення в обліку та звітності доходів і витрат за нарахуванням (у момент їх виникнення, незалежно від отриманих або перерахованих авансів); послідовне (з року в рік) застосування підприємством вибраної облікової політики. Дослідженню проблем управління й реформування ЖКГ присвячені роботи [2, 3] та ін. В роботі [4] наведено конкретні приклади оцінки та відображення на рахунках бухгалтерського обліку господарських операцій, їх визнання та розкриття у фінансовій звітності згідно з МСФЗ. Економічна глобалізація потребує швидкого й широкомасштабного реформування національних і міжнародних систем стандартизації. Зміни в системі ПБО за 2008 р. під нові вимоги системи МСФЗ наведено в [3].

Фінансова звітність про результати діяльності підприємства потрібна для оцінки потенційних змін у ресурсах, які контролюються, а також прогнозування можливості створення грошових потоків за рахунок наявної ресурсної бази й визначення ефективності, з якою можна було б використовувати додаткові ресурси. В умовах дефіциту фінансових ресурсів власники й кредитори потребують підвищення прозорості діяльності підприємства при залученні інвестицій чи кредитів. Тому перехід суб'єктів господарювання на МСФЗ є неминучим. Ця система надає своєчасну, повну й якісну управлінську інформацію, що задовольняє інформаційні запити різноманітних категорій користувачів.

Таким чином, метою роботи є аналіз підходів до формування фінансової звітності й дослідження можливих шляхів переходу до МСФЗ для поліпшення інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання.

Кожна з форм фінансової звітності відображає певні аспекти подій та операцій, тому вони пов'язані між собою. Також вона повинна мати певні якісні характеристики: форма представлення (зрозумілість і співставлення) й зміст (доцільність, сутєвість, надійність). Головною метою її складання є надання інформації про фінансовий стан, результати діяльності й зміни у фінансову стані підприємства. В даний час більшість суб'єктів господарювання складають фінансову звітність згідно національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку (П(С)БО) за уніфікованими формами звітності. Існуюча система бух-

галтерського обліку є недосконалою, вона не може оперативно надавати необхідну управлінську інформацію керівникам, власникам підприємства та інвесторам. Основна бухгалтерська інформація може бути отримана після закінчення звітного періоду, тобто після формування фінансової звітності. В той же час управлінська інформація повинна надаватися користувачам оперативно, постійно і в повному обсязі.

МСФЗ є системою загальноприйнятих принципів бухгалтерського обліку, яка використовується чи дозволена в більш ніж 100 країнах світу для підготовки фінансової звітності. Ця система задовольняє інформаційні запити різноманітних категорій користувачів. МСФЗ не домінують над законодавчими актами, які регулюють складання фінансової звітності в окремих країнах. Вони в даний час використовуються для формулювання національних вимог до бухгалтерського обліку в багатьох країнах, а також у якості базису при розробці країнами власних вимог. Використання МСФЗ зменшує витрати кожної країни на розробку власних стандартів, знижує рівень ризику для інвесторів та кредиторів, забезпечує однозначне розуміння показників фінансової звітності у всьому світі, поглиблює міжнародну кооперацію в галузі бухгалтерського обліку.

Новий МСФЗ 1 „Подання фінансової звітності” використовується з 1.01.2005 р., він є основою для складання фінансових звітів загального призначення, які забезпечують можливість співставлення фінансової звітності підприємства з попередніми періодами й з фінансовими звітами інших підприємств. Цей стандарт встановлює загальні вимоги до представлення фінансових звітів, визначає їх структуру й мінімальні вимоги до змісту.

Склад фінансової звітності підприємства згідно з МСФЗ на 01.01.2009 р.: звіт про фінансовий стан на кінець періоду, звіт про сукупні прибутки й збитки, звіт про зміни у власному капіталі за період, звіт про рух грошових коштів за період, облікова політика й пояснювальна записка. Всі компоненти фінансової звітності взаємопов'язані, тому що відображають відповідні аспекти господарської діяльності підприємства. Окремий звіт не може надати користувачеві всю необхідну інформацію, тому їх потрібно розглядати комплексно. Фінансові звіти складаються з елементів, наприклад: активи, зобов'язання, власний капітал, доходи, видатки, прибуток, збиток, рух грошових коштів. Ці елементи поділяються на окремі статті, які можуть об'єднуватися в однорідні групи за певною класифікацією. Таким чином, метою фінансових звітів загального призначення є надання інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства широкому колу користувачів для прийняття економічних рішень.

При переході підприємства на МСФЗ потрібно діяти згідно МСФЗ 1 „Перше застосування міжнародних стандартів фінансової звітності”. Цей стандарт встановлює процедури, котрі повинно здійснити в своїх перших фінансових звітах, які складені за МСФЗ, що обумовлено відмінностями з попередніми стандартами, які використовувалися підприємством. Він не передбачає будь-яких виключень з положень інших стандартів стосовно розкриття інформації. Тому в першій фінансовій звітності за МСФЗ потрібно розкрити повну інформацію, яка передбачена відповідними стандартами з врахуванням вимог МСФЗ 1. Перша фінансова звітність за МСФЗ повинна містити порівняльну інформацію, яка підготовлена за МСФЗ, як мінімум, за один рік.

Сьогодні деякі українські підприємства добровільно складають звітність за МСФЗ, більшість з них її отримують шляхом трансформації звітності за національними стандартами в кінці звітного періоду. Разом з тим підприємства не мають чіткої системи збирання й обробки даних бухгалтерського обліку для обґрунтування управлінських рішень, тому вони часто приймаються без достатньої інформаційної підтримки і є помилковими. Суб’єкти господарювання вимушені вести облік в чотирьох форматах – бухгалтерська звітність, податкова звітність, звітність за МСФЗ, управлінська звітність, що веде до збільшення кадрових і фінансових витрат.

Більша частина проблем може бути розв’язана шляхом впровадження інтегрованої інформаційної системи (ERP-системи) чи багатофункціональної бухгалтерської програми, які побудовані на принципі „одна операція - одна проводка”. Тобто введена один раз проводка формує в системі дані за всіма розділами. Звітність за МСФЗ формується при трансформації даних, а управлінські звіти при корегуванні даних бухгалтерського обліку. Її перевагами є можливість використання існуючого програмного забезпечення, швидкий перехід у часі, потреба в невеликій кількості спеціалістів з МСФЗ, але ця схема не відповідає вимогам менеджменту до управлінської інформації, яка повинна бути повною й своєчасною.

Якщо відокремити складання управлінських звітів від бухгалтерського обліку – перевагою є оперативне отримання даних з МСФЗ, але збільшиться кількість показників, за якими ведеться облік, а процес формування звітів не буде залежати від фінансово-бухгалтерської інформації, зростуть затрати праці й вимоги до кваліфікації працівників. Також при формуванні звітності за МСФЗ потрібно буде використовувати не тільки дані бухгалтерського обліку, а й управлінські звіти.

При створенні інтегрованої інформаційної системи альтернативним варіантом є система, яка містить тільки один обліковий реєстр

при введенні проводки. Потім на основі реєстрів управлінського обліку формуються реєстри бухгалтерського та податкового обліку для складання відповідної звітності. Фінансові звіти згідно МСФЗ будуть складатися за даними управлінського обліку, що буде відповідати вимогам щодо повноти інформації. Якщо в майбутньому відпаде необхідність складання фінансової звітності за національними стандартами це не вплине на формування звітності за МСФЗ. Тобто в перспективі інформаційна система суб'єкта господарювання може бути побудована на даних управлінського обліку. Це посилить взаємозв'язок між управлінськими та фінансовими даними суб'єктів господарювання і буде передумовою для використання даних фінансової звітності при прийнятті важливих управлінських рішень.

Фінансові установи при наданні кредиту однією з вимог висувають наявність фінансової звітності за міжнародними стандартами. Це дасть можливість порівнювати різні підприємства за однаковими критеріями й приймати обгрунтовані управлінські рішення щодо надання кредиту. Також фінансова звітність за МСФЗ допомагає власникам, менеджерам та інвесторам посилити контроль за фінансовими ресурсами при впровадженні інвестиційних проектів.

МСФЗ не регламентують певну структуру „Плану рахунків”, відповідно кожний суб'єкт господарювання може використовувати власний. Але в Україні діє єдиний „План рахунків”, в якому неможливо відобразити принципи МСФЗ. Більшість вимог не можна задовольнити на рівні синтетичних рахунків, зміни вводяться на рівні аналітичних рахунків. Тому в процесі трансформації бажано перейти на „План рахунків”, який відповідає МСФЗ і має чотирьохзначну систему нумерації. Він забезпечує просту й зручну побудову фінансових звітів, має можливість модифікуватися й доповнюватися в зв'язку із зміною структури бізнесу, забезпечує достатню деталізацію для формування управлінських і фінансових звітів.

Побудова процесу трансформації окремими суб'єктами господарювання може бути різною, але загальна стратегія містить такі етапи:

- аналіз облікової політики й стану бухгалтерського обліку;
- складання пробних балансів на початок і кінець звітного періоду на основі існуючих залишків за Головною книгою чи оборотно-сальдового балансу;
- аналіз рахунків оборотно-сальдового балансу й підготовка робочої документації;
- складання й погодження запропонованих коригувальних проводок з працівниками підприємства;

- внесення коригувальних проводок і формування рахунків відповідно до „Плану рахунків” за МСФЗ, складання нового балансу на кінець періоду;
- підготовка таблиць для складання звіту про прибутки й збитки відповідно до МСФЗ;
- формування даних для складання звіту про рух грошових коштів;
- підготовка форм фінансової звітності.

При трансформації фінансової звітності, що складається за національними стандартами відповідно до МСФЗ, стандартних форм фінансової звітності недостатньо. Тому потрібно додатково визначити статті звітності, які підлягають уточненню й склад додаткової інформації, зформуванню інформаційні запити, організувати процес заповнення й перевірки інформації. Об'єм і склад додаткових даних залежить від специфіки бізнесу й стандартів, які будуть використовуватися при формуванні звітності. Після формування переліку необхідних розшифровок складаються інформаційні запити, які заповнюють окремі підрозділи підприємства. Бажано їх доповнити „Аркушем перевірки”, в якому обчислені підсумки будуть автоматично порівнюватися з даними звітів та іншими запитами. Також особливого значення набуває збирання, реєстрація й перевірка початкової інформації, яку надають спеціалісти різних підрозділів.

Основними перевагами МСФЗ є підвищення повноти, оперативності й своєчасності отримання потрібних даних за рахунок переходу від бухгалтерського до управлінського обліку. Також суб'єкт господарювання самостійно визначає єдиний „План рахунків” для управлінської і фінансової звітності, форми звітності, необхідні розшифровки окремих статей та необхідну додаткову інформацію. На відміну від бухгалтерського обліку, де проводки виконуються за первинними документами в МСФЗ важлива суть операції, а не форма.

Таким чином, дослідження діючих підходів до формування фінансової звітності, аналіз можливих шляхів переходу до МСФЗ показало, що необхідно прискорити впровадження принципів і методів МСФЗ. Більш прозоре ведення бізнесу, прийняття управлінських рішень на основі повної, своєчасної й достовірної інформації підвищить інвестиційну привабливість суб'єктів господарювання. Це дозволить згодом контролювати всі процеси на основі впровадження ERP-систем і слідкувати за ефективністю використання вкладених інвестиційних ресурсів, які є одним з головних чинників розвитку ЖКГ.

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV // Баланс. – 2009. – №2-3. – С.2-7.

2. Лебедев М.І. Житлова політика України в умовах ринкових перетворень. – К.:

Знання, 2000. – 125 с.

3. Лега Ю.Г., Качала Т.М., Чечетова Н.Ф. Вдосконалення управління житлово-комунальним комплексом України в сучасних умовах розвитку національної економіки. – Черкаси: ЧДТУ, 2003. – 219 с.

4. Голов С.Ф., Костюченко В.М. Бухгалтерский учет и финансовая отчетность по международным стандартам. – Харьков: Фактор, 2007. – 976 с.

5. Липинський В., Кушина О. Річний звіт за 2008 рік: бухгалтерські новації // Бухгалтерія. – 2009. – №6. – С.49-53.

Отримано 12.03.2009

УДК 334

О.О.КУЧМА, канд. екон. наук, Н.В.ЛОБЗА

Харківський державний технічний університет будівництва та архітектури

АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ ОФІСНОГО ЦЕНТРУ УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТОМ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Розглядаються проблеми підвищення ефективності інвестицій шляхом створення офісного центру управління проектом, пропонується структурна схема його організації, враховуючи концепцію управління проектами та основні вимоги інвесторів.

Процес інвестування відіграє важливу роль в економіці будь-якої країни. Інвестування в значній мірі визначає економічний ріст держави, зайнятість населення і становить істотний елемент бази, на якій ґрунтується економічний розвиток суспільства. Тому проблема, пов'язана з ефективним використанням інвестицій, заслуговує серйозної уваги, особливо в час становлення ринкової економіки в Україні. Необхідно відзначити, що інвестиційна діяльність у сучасних умовах тісно пов'язана з умінням розробити ефективний інвестиційний план або проект, а потім забезпечити оптимальні умови їх реалізації при певних обмеженнях по ресурсам та заданому рівні якості проекту. Тому гостро стає питання про необхідність забезпечення ефективного управління проектом.

Філософія управління проектами розвивається в умовах ринкової економіки, і саме це визначає актуальність її використання у вітчизняній практиці. У країнах з розвинутою ринковою економікою саме ця концепція набула широкого розповсюдження як еталон у здійсненні найрізноманітніших проектів: від будівництва побутового об'єкту до розробки космічних програм [2, с.5].

Сфера застосування методу управління проектами постійно розширюється і суттєво відрізняється від традиційних методів управління. Даний метод дозволяє ефективно вирішувати численні проблеми управління сучасними проектами, що дає підстави вважати його про-